

ספרים אוסנותיים ובעל הסטודיו מארגן בדרך כלל תערוכות על דעת עצמו בעד כסף ועוסק גם במכירת תמונות כשהוא לוקח לעצמו 25%. הוא חובב אוסנות מודרנית והוא גם איט פרוגרסיבי בשטח זה אשר מעודד סלנטים צעירים. לכן גם לא עלתה לנו התערוכה בכסף והוא מסתפק בהנאה בעקיפין מסבקרי התערוכה קונים אצלו את התמונות או לכל הפחות קונים אצלו ספרים על אוסנות.

הצגתי הפעם 14 תמונות כמו לפני שנתיים, כולן פרי עבודתי במסך הסנה האחרונה. אין זאת אוטרת שאין לי יותר תמונות, אלא שצר הן המקום מלהכיל את הכל. רודא ויוחנן מהזורע גם כן הציגו תמונות בערך באותו המספר.

בנוגע לתערוכה עצמה, כדאי להטות אותה עם התערוכה שלנו שלפני שנתיים. יש הבדלים לא רק בנושא - היתה זאת שנת מלחמה ואנחנו הקדמנו את מלוא מרצנו לנושא זה על צורותיו הטובות, אלא גם בקהל שביקר אצלנו. לפני שנתיים נפתחה התערוכה בשבת והוזמנו בראש וראשונה אנשים מחוץ לארץ, אנגלים ואמריקאים שעשו בארץ, לרוב סנובים, שהסמיעו בקולי קולות דברי התפעלות אובליגאטוריים ושהצטערו על כך שלא יכולנו לדבר אתם אנגלית. עם ספעי ספי אשה צעירה ספאריס טאטרה: "התמונות הן כל כך מודרניות ובכל זאת יפות". הפעם נפתחה התערוכה ביום חול כדי לאפשר את ההסתתפות לאנסי המסקים ולסען להבליט את מגמת פני הציירים ואת צניונה הפוליטי והאידיאי של התערוכה, הוזמן משה זילברטאל מההנהגה העליונה, כדי לסאת את דבר הפתיחה. אני מוכרח גם לציין את עזרתו המלאה של ידידנו קולב. לפני שנתיים נמכרו מהתמונות שלי ארבע והקונים היו בני חול והמוזיאון הצבאי בארץ. הפעם ניקרו בתערוכה אנסי מסקים הרבה והם היו גם הקונים היחידים. נסיתי לכסא את המגמה הזאת גם באופי התמונות, אשר מתאימים יותר למקום ציבורי כמו חדר אוכל של קיבוץ מאשר לטרקלין פרטי. יש בעצם להצטער על כך, שאין לתנועה או לקיבוץ הארצי מקום מתאים בת.א. לארגן את התערוכות של "אירגון הציירים והפסלים של הקיה"א". בלי ספק יכולנו לבצל את הדבר גם מבחינה פוליטית ותעמולתית. יש לזה חשיבות מיוחדת בעיקר היום, שחלק גדול מהציבור אינו טומע על הקיבוצים אלא דברי הסמעה בלבד.

הייתי רוצה לרטום טהו ספיך על פרטת היחסים בינך ובין הקיבוץ, כמוכן לא כחור חבר ופרט אלא בתור צייר.

תשובה: היחס או יותר נכון הגישה של הקיבוץ לעבודתי, שהיא בכל זאת חורגת מתחום עבודתי של חבר רגיל, היה מהרגע הראשון חיובי בהחלט. מיום בואי הבטיחו לי ועדת תרבות וגם סידור עבודה מספר ימי עבודה להסתלמות. אך ככל שהתקדמתי בעבודתי העיקה עלי יותר ויותר בעית המקום. החדר הפך למחסן ובייחוד סאז טרני תובע את שלו בחדר, היה המצב ללא נסוא. על ידי הקמת ה"לובד" חל פה שינוי רציני ביותר לטובה, שינוי אשר פותח לי אפשרים חדשים בעבודתי. בצריף המרווח הזה אני יכול להתחיל לעבוד על תמונות יותר גדולות ולהסתמט בצבע סמן. בזמן האחרון קניתי לי הרבה חמרים יקרים הדרושים לכך. אגב זאת היא גם הסיבה שלא יכולתי לסלק את כל החובות שהיו לי בקטר ללובד.

המקום הזה יביא כמוכן גם תועלת לכלל. כאן נוכל לאכסן כל מיני קיסוטים שלא היה להם עד עכסיו מקום של קבע בקיבוץ ושהלכו לאיבוד. יש גם תכנית להקים כאן את הפוטו-אטליה שלנו ולצרף לו את הליפט של רפי שיטמט תא אפל להכנת הצילומים. כאשר ייגמרו הסידורים הפנימיים, נוכל להסתמט בלובד גם לצרכי תערוכות קטנות, הן בסביל תמונות והן בסביל ציורים. עם טונם של תמר ורפי הננו רוצים לחדס גם את הופעת "ביתנו בצילום וציור".

האם לא היה אפשר לסדר תערוכה גם בבית?

יש לזה כל מיני קטיים, קודם כל שאין לנו מקום מתאים (בית תרבות וכדומה) אך אילו יכולנו גם להתגבר הקוטי הזה ולערך את התמונות בחדר האוכל, חסרות לנו מסגרות. כידוע נחוצה לכל תערוכה מספר לא קטן של מסגרות בכל גודל וצורה. אני מקווה שנגיע לאיזהשהו הסדר עם הנגריה בדבר זה ואז נוכל לנסות גם תערוכה בבית.

יהודה וו.

על דמות שיחת הקיבוץ

שיחת הקיבוץ הפורום העליון של הקיבוץ צריך היה לטמס כמקום לדיון ולהכרעה בכל הבעיות היסודיות המתעוררות במסכת חיינו הקיבוציים. לכן מן הדין היה שכולנו, מוסדות הקיבוץ וכל חבריו נסמור מכל סמור על דמותה של הסיחה ועל צורתה, ועל רמתה. עלינו להתרגל לפחטבה וגם לפרקס שכל דבר שנאמר בסיחה ייאמר מתוך אחריות, זהירות וסיקול דעת. כי אם פעם היה באפשרותנו להרבות בסיחות כמעט לאין גבול ועל כן אפשר היה לערוך דיונים כמעט לאין סוף, הרי כיום הדבר לא ניתן ומספר הסיחות מוגבל וגם זמן הדיונים מצומצם.

לא תמיד מוצאים אנחנו את הצורה איך להביא את הדברים לסיחה ולא תמיד מצליחים כלל החברים לדון דוקא בסעיף החשוב שהובא לדיון. ולפעמים מבזבזים זמן יקר על חזרות אחד על דברי רעהו וכל זה כאשר המדובר הוא על דבר פעוט כמעט לא חשוב. יש ולפעמים איזו הכרעה כלכלית או חברתית עוברת בסיחת הקיבוץ כמעט ללא דיון ולפעמים על הכרעה של סבוע סבועיים יש דיון במסך סעה. הסכנה באריכות הדיונים היא רבה מאוד והיא מתבטאת בכמה כיוונים: א. אי אפשר לגמור את סדר היום שהובא לסיחה ודברים חשובים נדחים לסיחה הבאה. ב. התענינות החברים לכל דיון עומד ביחס הפוך לאוכו. ג. הדיונים נמשך עד סעה מאוחרת כאשר מפאת מיעוט החברים אין כבר אפשרות להצניע. ונצאת כל שלוש הסיבות היא מיעוט המסתתפים בסיחה, ירידת התענינות החברים, במלה אחת, ירידת רמת הסיחה וקסיים בהכרעה. לכן מתפקידה של המזכירות להודיע לפני הסיחה על סדר יומה למען יידעו החברים את הענינים העומדים לדיון. לחשב לוח זמנים לכל סעיף ולסמור עליו. רק בצורה כזאת אפשר לדעת במידה מסוימת מראש את תוצאות הסיחה. כמובן כל זה אפשרי רק בהסכמת כלל החברים. כאשר החברים מתרכזים בדיון ונותנים לסכם את הסעיף אחרי מספר מסתתפים מועט בדיון. אחרת אין להעלות על הדעת יעילות והספק בדיוני שיחת הקיבוץ. מובן מאליו שיכו להיראות לחבר סדר היום עמוס מדי ואז יש להתריע על כך מראש ולדרוש את קיצונו. אלה הצעותי בטלב ראסון ובמקרה שבהן לא יביא לתוצאות המקורות, יהיה צורך לדעתי לעבור לסיטה אחרת שהיא פחות דימוקראטית, אבל בפחטבה של דבר היחידה שתבטיח הכרעה כלל החברים על עניניהם החשובים. המדובר הוא שאחרי פתיחת המזכיר מוכרים אחד שניים חברים בעד או נגד והמזכיר מסכם.

מכאן לבעית דמות הדיבור. לכאורה זכותו של כל חבר לקבל את דמות הדיבור ולהגיד את דבריו כאוות נפשו. אבל הדבר לא כל כך פשוט, כי לא כל החברים יודעים או רוצים להתרכז דוקא בנושא הנידון. לפעמים אין לחבר הכיטוי המתאים, לפעמים יש ברצונו להתקייף את מישהו או "לסדר" בסיחה איזו ועדה או מוסד, ולפעמים רוצה הוא להעביר את הדיון לנושא כללי יותר ולא קונקרטי. במקרים כאלה יש למזכיר למעטה סתי ברירות: או לתת לחבר לסמור מעצם הנושא או לסלול ממנו את דמות הדיבור. שני הפתרונות הם גרוועים כי לסלול את דמות הדיבור לא קל בעיקר מחברים עקסניים שלא מוכנים לוותר עליו. מצד שני אם הוא נותן לדבר, הסיחה מידרדרת לפסים שאיט לא היה מעלה על דעתו והתוצאה בטני המקרים היא עגומה.

לכן על כל חבר לעסוק סאמך להתרכז בדבריו ולא לסמור מהנושא הנידון וע"י זה לעזור בקידום הסיחה וביעילותה. במסך 10 רגעים אפשר לתת הסברה מסעה לדברים מסובכים ביותר ואין צורך לנאום חצי סעה וע"י זה לסלול מחברים אחרים את דמות הדיבור ומהסיחה את אפשרות ההכרעה. מנהג נפטר נוסף הוא הסטיקה של השתיקה, ז.א. לשתוק ולחכות עד שכולם ידברו, להיות אחרון המדברים, לענות לכולם ולנסות כך להכריע את הכף. אמנם עלי להודות שמכסיים זה לרוב מצליח, אבל יחד עם זה הוא גורם להפסקות בסיחה ואחריהן מפל של דיבורים, וכך מורידים מיעילות הסיחה. הסיחה חייבת להתנהל ללא הפסקות וחברים שיש להם דעה בענין חייבים ליטול את דמות הדיבור מיד.

ראוי לציון מיוחד עור התאווה של החברים להסיר מסדר היום סעיפים או להעבירם לדיון נוסף למזכירות לאחר שהסיחה כבר דנה בהם ארוכות. להצעות אלה יש רוב מובטח תמיד ולמעטה הן שההורגות את שיחות הקיבוץ. כי כך הופכים את הסיחה לדייט של קס. ברגע שמציעים מסהו לדחות, או מצביעים האם לדחות, כל חבר חוטב את הדחיה למוצדקת ורק עם גמר הסיחה כאשר עושים את המאזן סעה עסינו בערב זה, רואים שלא הוחלט על סום דבר, כי כל דבר נדחה על סיחה הבאה. לכן חבר צריך להציע להסיר מסדר היום איזה דבר רק במקרה שמתברר שיש להתיעץ במוסדות נוספים לפני ההחלטה או לחבר יש הצעות שלא הובאו ע"י המזכירות. דרך אגב, הפשוט ביותר לסלוח פתקה למזכיר כדבר ההצעה ואז הוא בעצמו ידחה את ההכרעה לסיחה הבאה. כמובן לא כל הצעה היא מעטית ללכן לא כל אחת יכולה לזכות בהתחטבות מלאה.